

ציוד נדרש:

מטרות היחידה:

מטרות היחידה:

- ## מטרת-על במשפט א

שלבי היחידה -

שלבי היחידה -

- שלב א' - פתיחה - מ

המדריך יכנס את הקבוצה במליאה ויכתוב על הלוח את המילים הבאות (מבלי לנקד) - משווק מורשה.

לאחר מכן, יבקש מאחד החניכים המתמצא לדעתו בעולם העסקים והמסחר, 'אחד שמבין' בפי העם, לנסות ולנקד את המילים ולבאר את משמעותן. סביר להניח כי החניך ינקד את המילים באופן הבא - מְשׁוּק מוֹרְשָׁה.

כמו-כן, ההסבר המקובל והפשוט (והנכון) למילים אלו הוא - אדם או גורם הפועל בשוק והינו בעל רישיון מאת משרד התעשייה והמסחר. הוא משווק - פועל בשוק, מורשה - בעל רישיון.

המדריך יחמיא ויפרגן לחניך המנקד והמבאר, ייקח לידי את הטוש, ימחק את סימני הניקוד במילה השנייה וינקד אותה אחרת - מוֹרְשָׁה, בהתאם לפסוק -

תוֹרָה צִוָּה לָנוּ מֹשֶׁה מוֹרְשָׁה קְהֵלִית יַעֲקֹב.

באופן זה יתקבל צמד המילים - מְשׁוּק מוֹרְשָׁה, זו גם הכותרת לפעילות שיחוו החניכים בדקות הקרובות. הראש הוא אמנם שיווקי ויחצ"ני אך עולם התוכן - רוחני, פנימי - מוֹרְשָׁה.

הפעילות תתבצע באופן הבא:

המדריך יאלץ את הקבוצה לארבע קבוצות משנה, בהתאם לארבעת גושי האגזייט -

ראש השנה

יום הכיפורים

סוכות

שמחת-תורה

לכל קבוצה תינתן כעת דקה לבחור לעצמה שם אטרקטיבי המייצג אחד מהמוטיבים שיש בחג, והוא יהיה שמו של צוות סיעור המוחות היחצ"ני שיתמקד במהותו של החג, כפי שנראה מיד בהנחיות הבאות.

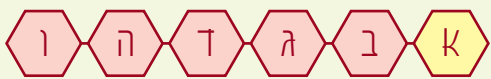
לדוגמא - שמחת תורה - **ילדי הקפות** (מזכיר קצת את הביטוי השכונתי 'ילד הכאפות'.. אך כאן כמובן במשמעות חיובית ויצירתית), ראש השנה - **ראש טוב**, וכן הלאה.

באופן כללי, הפעילות מוכרחת להתבצע בצורה אטרקטיבית וחוייתית, אינטראקטיבית ומשתפת, כך שכל קול בקבוצה יוכל לבוא לידי ביטוי.

לאחר מכן, יגדיר המדריך לחניכים את המשימה הבאה, עם סיפור הרקע ההיתולי וההזוי, אך המכניס לאווירה:

חגי תשרי מרגישים כבר תקופה ארוכה שהם זקוקים למשרד יחסי ציבור שיאפשר להם להציג את עצמם בצורה חדשנית וחוייתית. 'ראש השנה' שהוא

גם יושב ראש הועד, התראיין לכלי התקשורת השונים וסיפר כי גם הוא, ראש וראשון לחגי השנה, מרגיש שהוא כבר לא מרגש, וכי הציבור לא מתייחס

אליו באופן הנאה והיאה לחג מכובד שכמותו.

כאן, בשלב זה, כשהחגים על-סף ייאוש מהמצב, אתם החניכים נכנסים לתמונה!

כל צוות חגיגי יקבל לידיו מחזור תפילה, תמונות, ציטוטים וקישור לאחד משירי ופיוטי החג המושרים באותו חג, ויחשוב על מוטו או קמפיין פרסומי שידגיש את המסר המרכזי או את מהותו של החג.

כדוגמא לכך, אמנם מחג החנוכה, חג האורים -

נס עם סוכר (גם ניצחנו במלחמה מול היוונים וגם זכינו לנס פך השמן שנתן משמנו לשמונה ימים)

או: **שמונה בעקבות אחד** (שמונה ימים בהם האירה המנורה מכוחו של הפך האחד)

או: **גבירותיי ורבותיי - מ-ה-פך** (בדומה למשפט של חיים יבין בבחירות 1977 שנכנס לקטגוריית המשפטים המוכרים, אך בהקשר נס פך השמן)

וכן הלאה.

אגב, חשוב להמחיש ולהדגים דווקא מחג שאינו מחגי תשרי, בכדי לא לתת לקבוצה אחת יתרון על הקבוצות האחרות.

לאחר סיעור המוחות בקבוצה, שמיעת השירים, סקירת התמונות וקריאת קטעי-התפילה, יעצבו החניכים כרזה או יפיקו סרטון או מיצג קצרצר בהשתתפותם, המחדד את הנקודה המרכזית בחג.

המדריך יתן לכם ראש-קבוצה את הכלים הבאים:

דפי טיוטא וכלי כתיבה

קרטון ביצוע בגודל שמינית בריסטול (לתוצר הסופי)

צבעים - טושים/גואש/פנדה וכיו"ב

מחזור בהתאם לחג

קישור לשיר או פיוט חג (פירוט בהמשך)

כמובן, רצוי וכדאי להיעזר במכשירים נידים עם חיבור לאינטרנט, כ-לפטופ או סלולרי חכם,

לגלוש באתרי יהדות כדוגמת - ישיבה, כיפה, מורשת, ערוץ מכון מאיר, אש התורה ועוד.

(כהערת סוגריים - זו הזדמנות-פז לחבר את החניכים לאתרים אלו, מעבר לסיוע הנקודתי בביצוע המשימה, ובכך להיחשף למאמרים תורניים, סרטונים מבארים ואוצרות מעשירים נוספים).

המדריך ידגיש כי מסגרת הזמן העומדת לרשות החניכים היא - 10 דקות בלבד, לאחריה יתבקשו להציג תוצרים לעיני ולאוזני המליאה. (כמובן, תיתכן הארכת זמן בת 3-5 דקות בהתאם לשיקול דעת המדריך).

למדריכים - חשוב לעבור בין הקבוצות, לעודד ולתת פידבקים, הכוונות וכד', בכדי להגיע לתוצר מושקע ואיכותי. כדאי לכוון את החניכים למסר קליט, נוגע ומדויק בהתאם לכללי השידוק והפרסום המבקשים להיות חדשים, ממוקדים, בהירים ומעבירים את המסר.

מצ"ב הקישורים לשירים ולפיוטים -

		ראש השנה עת שערי רצון להיפתח (עוקד והנעקד והמזבח) - יובל טייב
		יום הכיפורים לך אלי תשוקתי - חיים ישראל
		סוכות סוכה ולולב לעם סגולה - נוסח יהודי מרוקו
		שמחת תורה מפי א-ל יבורך כל ישראל - לחן עדות המזרח

	ראש השנה
	עת שערי רצון להיפתח (עוקד והנעקד והמזבח) - יובל טייב
	יום הכיפורים
	לך אלי תשוקתי - חיים ישראל
	סוכות
	סוכה ולולב לעם סגולה - נוסח יהודי מרוקו
	שמחת תורה
	מפי א-ל יבורך כל ישראל - לחן עדות המזרח

לאחר סיעור המוחות בקבוצות וביצוע משימת הכתיבה והעיצוב, תציג כל קבוצה בקצרה את המוטו או המיצג שבחרה בכדי לבטא את מהות החג, ותוסיף משפט-שניים בכדי להסביר מדוע בחרה דווקא במסר הזה.

לאחר הצגת התוצרים וצילומם על-ידי המדריך או אחד החניכים, ימקד המדריך את תשומת-לב החניכים במושג - **סימנים** (בינתיים, ללא קשר לראש השנה ולסימני החג עליהם נלמד בהמשך היחידה). המדריך ישאל - איזה סוגי סימנים אתם מכירים? באיזה הקשרים הם מופיעים? וכד'.

לשם ההמחשה, בכדי להבהיר את העניין, ידגים המדריך את המושג 'שפת הסימנים', המיועדת לחרשים-אילמים והמאפשרת להם לבטא את עצמם וליצור קשר עם הסובבים אותם. מצ"ב איות האצבעות הישראלי בהתאם לאותיות האלפבית וכן המילים 'אבא' ו'אמא' בשפת הסימנים.

פרויקט: "מגביה את הילד הלא-שומע"

איות אצבעות ישראלי

א	ב	ג	ד
ה	ו	ז	ח
ט	י	כ	ך
ל	מ	ם	נ
ן	ס	ע	פ
ף	צ	ץ	ק
ר	ש	ש	ת

המדריך ישמע תשובות נוספות מהחניכים כדוגמת - **סימני ניקוד** - כדוגמת סימן קריאה (!), סימן שאלה (?) וכד', **סימנים בכבישים** - מעברי חצייה, תמרורים, רמזורים וכן הלאה, **סימני שבילים** במסלולי טיולים, **סימנים מוזיקליים** - תווים, **סימני טעמי המקרא** - הטעמים, **ראשי-תיבות** כמו אלו הנזכרים בכותרת בהקשר עשר המכות - דצ"ך עד"ש באח"ב, וכמו-כן **סימנים בינלאומיים מוסכמים** למקומות כדוגמת מסעדה או שירותים -

או **סימני מסחר** - לדוגמא - הסימן המייצג את זכויות היוצרים - כל הזכויות שמורות -

לאחר מכן ידון המדריך עם החניכים בשאלת מטרת ותכלית הסימנים, למה נועדו ואילו תפקידים הם ממלאים בחייו.

לסיכום הדיון, ניתן לומר באופן כללי כי הסימנים (הגראפיים, הצוירים ובכלל) מבטאים עולם תוכן מסוים, נותנים קריאת כיוון ומעניקים דגש חזק, לעיתים אף יותר מזה של המילה הכתובה, למסר שהם מעבירים.

במאמר מוסגר, שפת הסימנים שהובאה כדוגמא, גם-כן משכילה להעביר מסר מילולי לאלו החסרים את יכולת השמיעה או הדיבור.

כעת, ישאל המדריך את החניכים לדעתם - לשם מה נועדו סימני ראש השנה - ראש הכבש (או הדג), קרא, רוביא, כרתי, סלקא ותמררים, רימון, תפוח בדבש וכן הלאה.

שלב ג' < מקור ראשון - מקור ליום הראשון של השנה

המדריך יציג את המקור התלמודי בו נזכר לראשונה מנהג הסימנים - מסכת כריתות דף ו', עמוד א' - מדברי האמורא אביי -

"אמר אביי: השתא דאמרת סימנא - מילתא היא, יהא רגיל איניש למיכל ריש שתא קרא ורוביא כרתי סילקא ותמריו"

תרגום - אמר אביי: עכשיו שאמרת שלסימן יש חשיבות, "**סימן - דבר הוא**" - יהא רגיל אדם לאכול בראש השנה דלעת, לוביה, כרישה, תרד ותמר.

במילים אחרות, **לסימן ישנו כוח, הוא נקרא 'דבר', כלומר עם ממשות ועוצמה**, ולכן יש לתת לו מקום בשולחן החג של היום הראשון בשנה - הוא ראש השנה.

232377 -

ניתן להוסיף כי בתקופת הגאונים נזכר מנהגו של רב האי גאון, הנהוג כיום -

היו מביאים לפני רב האי גאון סל ובו המינים הללו והיה נוטל כל אחד מהם וכך היה אומר:

"קרא - יקרע גזר דיננו, רוביא - ירבו זכויותינו, כרתי - יכרתו שונאינו, סילקא - יסתלקו חטאתינו, תמרי - ותמו עוונותינו או יתמו אויבינו".

במילים אחרות - על כל מאכל אומרים בקשה הדומה מבחינת הצליל לשמו של המאכל.

בהקשר ולאור השלב הקודם בו עסקנו בסימנים באופן כללי, הרי שגם כאן - סימני ראש השנה טומנים בחובם איחולים וייחולים (=תקוות) לשנה טובה, מתוקה ומוצלחת, בה נזכה להתחבר ולדבוק בטוב יותר ויותר ולהתרחק מהרע ומגורמי הרעה ככל יכולתנו. הדמיון בין שמו של המאכל לבין הברכה מסייע לנו לחוות באופן מוחשי ומורגש את האיחול והברכה, להפוך אותם לחלק בלתי נפרד מאיתנו.

שלב ד' תופסים ראש! - לימוד תזכורת סימני ראש השנה

המדריך יחלק לחניכים את סדר הסימנים לראש השנה (המצ"ב ליחידה בקובץ נפרד), יאפשר להם ללמוד ולזכור את האיחול והסימן שישנו בכל מאכל, כל זאת בתוך 2 דקות. לשם כך, הם אכן יידרשו 'לתפוס ראש', להתרכז ולזכור היטב.

לאחר מכן, יאסוף המדריך את הברכונים או יבקש מהחניכים להפוך אותם, יקריא את שמות הסימנים וישאל לפשרו של כל סימן, כך שהראשון (בכל זאת, **ראש** השנה) שישב את התשובה הנכונה והמדויקת יזכה לפתק עם תמונת תפוח בדבש, המצ"ב:

בכדי לעודד זיכרון והשתתפות, המדריך יכריז כי מי שיזכה במרב הפתקים, יהיה נציג הקבוצה בשלב הבא - טעימת התפוח בדבש, ולא רק במובן הרעיוני..

הסימנים הנזכרים בברכון המצ"ב הם -

קרע, ראש של כבש, ראש של דג, לב, ריאה, רוביה, סלק, כרתי, תמר, רימון, זית ותפוח בדבש.

בכדי להקשות על החניכים, יהפוך המדריך את סדר ההקראה ולא יקריא את ה'סימנים' כפי שהם מופיעים בברכון, כך לדוגמא - תפוח בדבש, לב, לימון, ראש של כבש וכיו"ב.

כאפשרות הפעלה נוספת (ולא תחרותית) - ניתן לנסות ולהשלים יחד עם כל הקבוצה את הברכון - כך שהמדריך מציג רק את תמונת הסימן וכל הקבוצה מנסה לזכור יחד את הברכה.

המדריך יקרין לחניכים את הסרטון ההיתולי והמשעשע מבית היוצר של ניר וגלי - ד"ש מתפוח בדבש

לקבוצות מעמיקות -

ניתן בהזדמנות זאת לשוחח בכמה משפטים על-כך שלעיתים בפרסומות ובשלטי חוצות מנסים להעביר ולהחדיר לנו מסרים שונים, מהם סמויים ומהם גלויים, עד שאנחנו כמעט ואיננו מצליחים לראות את עצם הדבר או המוצר אותו מפרסמים. כך בפשטות, בלי כל גיבוב המסרים ותתי-המסרים המסתירים אותו.

הסימנים בראש השנה הינם הזדמנות נדירה ונהדרת לתיקון הפגם הזה - הם מהווים 'פתח' ללקיחת הדבר (הסימן) עצמו, בפשטות ובטהרתו, תוך כדי שאנו מעניקים לו משמעות עמוקה, לא כאיזה מסר נלווה ואגבי, העלול להאפיל עליו ולהסתיר אותו, אלא כמגלים את מהותו הפנימית.

עד כאן התוספת לקבוצות מעמיקות.

לאחר הקרנת הסרטון, ישאל המדריך את החניכים שאלה פשוטה ומתבקשת הקשורה למנהג אכילת התפוח בדבש. הלא גם התפוח וגם הדבש הינם מתוקים, אם כן, ניתן היה להסתפק רק באחד מהם. מדוע גם תפוח וגם דבש?

לאחר סבב תשובות מקוריות ורעיונות יצירתיים, יחלק המדריך לחניכים את הקטע הבא - ד"ש מתפוח בדבש, ובו ביאור מקורי ויצירתי למנהג המתוק בריבוע - (גם) תפוח (וגם) בדבש..

ד"ש מתפוח בדבש!

שנה טובה ומתוקה - כתפוח בדבש!

רגע אחד, אם שנה מתוקה - למה גם תפוח וגם דבש?

אז, תקשיבו קטע נחמד...

לפעמים יש לנו בחיים אירועים משמחים, מתוקים,

רגעים כאלה של אושר,

אבל הדרך אליהם, העטיפה שלהם, היא פרייה וחמוצה,

עם קשיים וסיבוכים, כי מאיתנו לא מכיר...

אנחנו בראש השנה מאחלים שהשנה תהיה **כתפוח - בדבש**,

שלא רק האירוע יהיה מתוק ומשמח,

אלא גם הדרך אליו תהיה מתוקה, ללא עצב ודאגה...

בשלב זה יזמין המדריך את אחד החניכים (המנצח בתחרות או אקראית) לטעימת תפוח בדבש, ובשעה שהחניך טובל את התפוח בדבש וטועם - ישאל אותו אודות 'תפוח' מתוק מסויים בחייו, זהו היעד, שהדרך אליו היתה מעט חמצמצה ומלווה תחושת החמצה, ללא דבש ומתיקות.

כעת, בעת טעימת התפוח בדבש, ועם חוויית המתיקות הכפולה - הן התפוח והן הדבש, זהו הזמן לאחל ולייחל שגם הדרך וגם המטרה תהיינה מתוקות. שהציון הגבוה במבחן יושג גם תוך כדי למידה מהנה, שמחה וכיפית, שרישיון הנהיגה בעוד שנה שנתיים יתקבל ללא כשונות, לחצים ומתחים ושאר מרעין בישין וכן הלאה.

באם נותר זמן, ניתן לבקש ממי שירצה בכך לשתף בתפוח - בדבש משלו בהתאם לחוויה האישית שלו, ומהו האיחול שהוא מאחל לעצמו ולסובבים אותו, למשפחתו ולחבריו לכיתה, לרגל השנה החדשה עם החלומות והיעדים המחקים להגשמתם ולהשגתם.

אמצעים -

כהקדמה לשלב האחרון והמסכם, כדאי 'לחמם' את האווירה ולהגיד שעד עכשיו הגשנו את המנות הראשונות בלבד, ועכשיו תורה של המנה העיקרית!

שלב ו' אתה יצרת - סימנים יצירתיים לראש השנה

לפני סיום, יכריז המדריך על פתיחת התחרות הארצית - **שפת הסימנים של אפיקים!**

המדריך יבאר כי כפי שלמדנו במהלך היחידה על חשיבות הסימנים בשולחן החג, ועל היותם מהותיים ומשמעותיים לחייו הטובים והמתוקים של כל אחד מאיתנו, הרי שכעת החניכים מתבקשים להעלות רעיונות יצירתיים משלהם לסימנים מקוריים לחג, בנוסף על אלו הידועים והמוכרים לנו מהמקורות.

כל חניך שיעלה בדעתו רעיון יצירתי לסימן, ישלח למדריך בוואטסאפ צילום שלו עם דבר-המאכל, וכן כיתוב עם הברכה שהוא מסמל (דוגמאות מצ"ב מטה). הרעיונות היצירתיים ביותר יזכו לעלות לגמר הארצי של התחרות ולזכות בפרסים מתנת אפיקים.

דוגמאות מקוריות לסימנים -

אבטיח - שנזכה לשנה מבוטיחה (וגם מקיימת!)

חמאה - שנזכה לשנה מלאת מחמאות!

טחינה - שנזכה שיתקבלו תחינותינו! ("השתדלו והרבו תחינה/טחינה..")

וכן הלאה - כיד הדמיון הטובה עליכם ועלינו!

!e222 1102N e"2

שנה טובה ומתוקה - **כתפוח בדבש!**
רגע אחד, אם שנה מתוקה - למה גם תפוח וגם דבש?
אז, תקשיבו קטע נחמד...
לפעמים יש לנו בחיים אירועים משמחים, מתוקים,
רגעים כאלה של אושר,
אבל הדרך אליהם, העטיפה שלהם, היא מרירה וחמוצה,
עם קשיים וסיבוכים, מי מאיתנו לא מכיר...
אנחנו בראש השנה מאחלים שהשנה תהיה **כתפוח - בדבש**,
שלא רק האירוע יהיה מתוק ומשמח,
אלא גם הדרך אליו תהיה מתוקה, ללא עצב ודאגה...

!e222 11022 e"2

שנה טובה ומתוקה - **כתפוח בדבש!**
רגע אחד, אם שנה מתוקה - למה גם תפוח וגם דבש?
אז, תקשיבו קטע נחמד...
לפעמים יש לנו בחיים אירועים משמחים, מתוקים,
רגעים כאלה של אושר,
אבל הדרך אליהם, העטיפה שלהם, היא כרירה וחמוצה,
עם קשיים וסיבוכים, כי מאיתנו לא מכיר...
אנחנו בראש השנה מאחלים שהשנה תהיה **כתפוח - בדבש**,
שלא רק האירוע יהיה מתוק ומשמח,
אלא גם הדרך אליו תהיה מתוקה, ללא עצב ודאגה...

